

Gefinancierd door
de Europese Unie

JEUGDPARTICIPATIE IN LOKAAL BELEID: VAN METHODE NAAR CULTUUR

INZICHTEN UIT ONDERZOEKSPROJECT PLATFORM C

Studiedag 'Een toekomst voor de Gentse jeugd'

6 oktober 2025

Nathan Hermans en Shana Sabbe (Onderzoekscentrum eCO-CITY; HOGENT)

AANLEIDING PLATFORM C

Aanleiding 1: Maatregelen **Covid-periode** hielden weinig rekening met de noden en leefwereld van kinderen en jongeren ([Onderzoek Keki](#)).

- Slechts gaandeweg meer aandacht voor het perspectief van kinderen en jongeren
- Kinderrechten onder druk (recht op onderwijs, vrije tijd, (mentale) gezondheid, adequate levensstandaard,...)
- Zeker aandacht voor kwetsbare kinderen en jongeren blijkt nodig
- Slechts 23% van de kinderen en jongeren voelde zich gehoord aan het begin van de pandemie

Aanleiding 2: Beschikbaarheid **van tools en methoden** om kinderen en jongeren te bevragen of betrekken...leidt niet automatisch tot zinvolle, betekenisvolle participatie van kinderen en jongeren...

Grabbelbox participatie

De werkgroep participatie van het IROI West-Vlaanderen ontwikkelde een 'grabbelbox participatie'. Deze bestaat uit 70 kaarten met vragen over de **negen kenmerken van een participatieve basishouding**. De vragen doen je stilstaan bij je eigen handelen, je eigen houding en visie als hulpverlener en laten je daarvoor reflecteren. In de **handleiding bij de grabbelbox** vind je voor wie de grabbelbox bedoeld is en hoe je die kunt gebruiken. Hier vind je achtergrondinformatie bij de vragen over basishouding van de hulpverlener bij gezinnen met een migratieachtergrond.

Dit zijn de negen kenmerken: authenticiteit, gelijkwaardigheid, betrouwbaarheid, onvoorwaardelijkheid, positieve ingesteldheid, openheid, empathie, professionele nabijheid, respect.

Gebruik je de grabbelbox in je organisatie? Deel je ervaring of suggesties met de werkgroep participatie via grabbelbox@ogroepen.be.

Dossier: 10 bruikbare participatieve methodieken voor kinderen en jongeren in een kwetsbare situatie

Dossier
Van over naar met. Deze vier woorden vatten een belangrijke evolutie samen in het werken met mensen in een kwetsbare positie. Al snel duikt daarbij de vraag op naar geschikte methodes en werkvormen om deze groepen te betrekken bij de besluitvorming die voor hen belangrijk is. Zeker voor kinderen en jongeren die minder taalvaardig zijn of die het Nederlands nog niet zo goed beheersen, lijkt er een grote vraag aan geschikte werkvormen. Werkvormen zijn belangrijk, maar zijn niet zaligmakend. Zo ontwikkelde het Kenniscentrum Kinderrechten (Keki) op vraag van de Afdeling Jeugd een diepgaand **reflectie-instrument** voor iedereen, organisaties en overheden, die een participatietraject willen opstarten. Een onderbouwde set van vragen nodigt de initiatiefnemers uit om voort, tijdens en na het traject de gemaakte keuzes en de uitgangspunten die eraan ten grondslag liggen, kritisch tegen het licht te houden. Want onder de hoe-vraag schuilen meer fundamentele vragen en opvattingen. Naar analogie met een ijsberg, zijn deze onderliggende vragen veel bepalender voor het uiteindelijke proces dan de wettelijke of methodische bepalingen aan de oppervlakte.

Hoe betrek je jongeren bij een project, hoe geef je hen een stem in jouw organisatie?

Wat zijn de valkuilen van participatie? Wat is de meerwaarde van jongerenparticipatie?

Hoe zet je de theorie van participatie om in de praktijk van jouw school, voorziening, ...?

Check de gratis tips, FAQs en tools van onze experts in jongerenparticipatie.

Ontdek onze tips op jongerenparticipatie.be

Hoe realiseren we een cultuur waarin de participatie van KIJO in lokaal beleid een vanzelfsprekende vaste waarde maar ook een reflex en mindset is, en niet zomaar een 'methode'?

Welke cultuurshift vraagt dat?

Hoe kunnen we die bouwstenen faciliteren?

Welke bouwstenen zijn cruciaal?

Participatief actie-onderzoek in Kortrijk, Lokeren en Meetjesland

Bovenlokaal platform

Tieneradviesgroep

Missietekst

BOUWSTEEN 1: LOKALE BESTUREN

*“De schepen van jeugd wil te veel diens **stempel** drukken en invloed uitoefenen op de jeugdraad.”
(R21 – PR)*

*“Maar de politiek denkt in **legislaturen** hè... ik heb hier vijf, zes jaar om te doen wat ik belangrijk vind.” (R8 – P0)*

*“Niet alles direct volsteken, maar voldoende **witruimte** laten voor nieuwe dingen.” (R18 – P0)*

- Van politiek primaat → naar vertrouwen & ruimte voor participatie.
- Van logge structuren → naar wendbare ambtelijke reflex.
- Discretionaire ruimte van ambtenaren versterken (+ erkennen en waarderen).

BOUWSTEEN 2: VISIE EN KINDBEELD

Zicht krijgen op
verschillende
'why's': beter beleid
(product),
democratisch leren
(proces) of
citymarketing
(validatie)?

“Een visie en een gedachtengoed dat het voor de politiek gemakkelijk is om in mee te gaan. Maar als het er niet is... dan hebt ge een zwalpend schip.” (R19 – P0)

“Het succes zit er vooral in dat kinderen en jongeren nu zelf ook de reflex maken dat ze een stem kunnen hebben.” (R14 – PR)

*Participatie van kinderen en jongeren hangt samen met de **brede participatiecultuur in de stad.***

- Van losse of ontbrekende visie → naar gedeelde, gedragen visie (en taal) als fundament (ook om methoden te omkaderen).
- Van jongeren als ‘nog-niet-volwassenen’ (controlerende logica) → naar jongeren als volwaardige experts (vertrouwen en diversiteit) (cf. ‘*many childhoods*’ James & Prout, 1990).
- Van jeugdparticipatie benaderen als een losstaand domein → Naar jeugdparticipatie als deel van de bredere participatiecultuur.

Participatie als ‘fractaal’ gegeven: waar wantrouwen of schijnparticipatie heerst bij ‘de burger’, blijft ook de stem van jongeren ‘zwak’

BOUWSTEEN 3: ECOSYSTEMISCH KIJKEN EN WERKEN

Referentie 'natuurlijk
ecosysteem':
onderlinge
afhankelijkheid: als één
schakel verandert,
beweegt het hele
systeem mee om een
nieuw evenwicht te
vinden

De indruk leeft dat in het organigram iedereen wat op een eiland leeft... daardoor missen we kansen en snelheid." (R20 - PR)

*Kinderen en jongeren laten elke dag een stem horen. Hoe zorg je dat die **alledaagse stem** echt gehoord wordt?" (R8 - PO)*

- Van eilandwerking → naar gedeeld eigenaarschap (vb. signalencaptatie en beleidsdoorvertaling).
- Van alleen formele structuren en betrokkenen → naar ook informele structuren en "unusual suspects".
- Van projectmatige en ad-hoc connecties --> continue verkenning, fysieke en mentale nabijheid, tijd en stabiliteit, informele contacten (die zicht geven op persoonlijke gelaagdheid van entiteiten).

**(KIJKEN, BEGRIJPEN EN
INGRIJPEN) VAN/OP HET
ECOSYSTEEM**

ECOSYSTEEM IN KAART BRENGEN

Voor we het kunnen benutten, moeten we het ecosysteem in kaart brengen!

Diverse mappings

Netwerkdagboek

Naam	Functie	Invloed	Impact	Visie	Expertise	Engagement	Urgentie

ENTITEITEN BEGRIJPEN

STORY MAPPING

Entiteitenportret Platform C

WIE BEN JE? WAT DOE JE?

WAAR STREEF JE NAAR BIJ HET BETREKKEN VAN KINDEREN
EN JONGEREN BIJ LOKALE BESLUITVORMINGSPROCESSEN?

HOE HEB JE AANDACHT VOOR HET BETREKKEN
VAN KINDEREN EN JONGEREN BIJ LOKALE
BESLUITVORMINGSPROCESSEN?

WELKE DRUK ERVAAR JE BIJ JE ACTIVITEIT?

WAT HEB JE ANDEREN TE BIEDEN?

16

17

UITLOKKINGSVRAAG: VERTEL ÉÉN VERHAAL (+/- 5 min) MET BETREKKING TOT DE PARTICIPATIE VAN KINDEREN EN/OF JONGEREN AAN BELEID DIE EEN EMOTIE BIJ JE OPROEPT (VREUGDE, VERDRIET, ANGST, WOEDE, VERBAZING OF AFSCHUW).

SETTING:

PERSONAGES/ROLLEN:

ACTIES/GEBEURTENISSEN/FASEN:

OPLOSSINGEN EN/OF OPEN VRAGEN:

BELEVING/INTERPRETATIE:

x

WAT LEVERT DEZE MANIER VAN KIJKEN OP?

- Beter, breder en **integraal** zicht op potentiële bondgenoten in het ecosysteem
- Brede betrokkenheid stimuleren – ook van groepen die anders buiten beeld blijven (**'unusual suspects'**: ouders, coaches, leerkrachten, jongerenwerkers, peers,...)
  - Oog voor 'informele vertegenwoordigers en invloeden'
- **Gelaagde blik** op entiteiten (professioneel, persoonlijk, sociaal,...)
- Stimuleert een voortdurend kijken naar het ecosysteem als een **continue stroom** van energie
- Een bron van **potentiële energie** om strategisch mee aan de slag te gaan

© Nadine
Shaabana

STRATEGISCH INGRIJPEN

= De impact die een bestaand ecosysteem kan hebben, verder optimaliseren door het **strategisch aansturen** van acties en verbindingen tussen entiteiten

- Vb. Aanpak aanpassen naargelang het type entiteit
- Vb. Samenbrengen van “entiteiten” die bewust en onbewust impact hebben rond zeer concrete acties en interventies
- Vb. Circulaire verbindingen laten ontstaan tussen entiteiten

→ Verschillende belangen niet uit de weg gaan maar ze net bewust op tafel leggen en inbrengen
≠ netwerkstructuur

MEER LEZEN?

